

EREVNA

Innehåll

Den nya tidsåldern, som inte kommit. Av Hugo Odeberg.	19
Kristus — världens ljus. Luk. 11:29-36	21
Tolvåringen i templet. Av Hugo Odeberg [Luk. 2:42-52]	24
»Idag vill jag stanna i ditt hus ...» [Luk.19:1-10.] Av Hugo Odeberg	26
Om översättningsarbete Av Hugo Odeberg.	29
LITTERATUR.	31
Innehåll.	32

*Innehållsförteckningen i slutet av häftet och sidhänvisningar i texten
enligt originaltexten.*

Den nya tidsåldern, som *inte* kommit.

Av Hugo Odeberg.

(Föredrag i Erevna 22/9 1956.)

Ordet *ny* i Nya Testamentet möter vi i sådana sammanhang där det är fråga om något centralt. Vi läser t.ex. om det gamla och det nya förbundet, ny födelse, ny skapelse (2 Kor. 5:17), sinnets, d.v.s. väsendets, förnyelse (Rom. 12:2). I Uppenbarelseboken 21:5 står det: »Se, jag gör allting nytt.» I samma bok kan man också läsa om det nya namnet och det nya Jerusalem. Men ordet »ny» förekommer *inte* i en förbindelse som numera råkat bli vanlig, nämligen i förbindelse med tidsålder, eon. Nya testamentet talar *inte* om »den nya tidsåldern». Med Jesu ankomst till världen eller med hans uppståndelse eller pingsten inträder inte en ny tidsålder. Idén om att en ny tidsålder då skulle ha inträtt vänder upp och ned på något som är centralt i Nya Testamentet, nämligen att Kristus uppstått i *denna* tidsåldern. De nu gängse föreställningarna om den nya tidsåldern utgöra en blandning av element från gnosis och fariseismen. I gnosis talades det om eoner som verkande krafter, och fariseismen lärde att uppståndelsen och gudsriket inte kunde komma före denna tidsålders slut utan hörde till den kommande tidsåldern. Gentemot denna fariseismens lära framträder i Nya Testamentet tanken att uppståndelsen har kommit i denna tidsålder genom Kristus. I Nya Testamentet finns också idén om den kommande tidsåldern, men detta är den tid då *fulländningen* skall ske.

Den oriktiga idén om den nya tidsåldern såsom redan inbruten ger stöd åt en annan gammal villfarelse, nämligen den att en

utveckling av den kristna kyrkan skulle äga rum på sådant sätt att den skulle få allt större *makt*. Denna tanke förekom hos vissa kyrkofäder och vann utbredning, då kristendomen upphöjdes till statsreligion. Ett stöd för denna teori kunde man finna genom en omtolkning av liknelserna om senapskornet och surdegen i Matteus' trettonde kapitel. Denna omtolkning svarar mot vår nuvarande svenska bibelöversättning. Det står där: »Himmelriket är likt ett senapskorn» (Matt. 13:31) och »Himmelriket är likt en surdeg» (Matt. 13:33). Det grekiska uttryck som översatts så, går tillbaka till ett semitiskt ord som ofta förekommer i de judiska lärarnas undervisning och helt enkelt betyder: »(Det följande är) en liknelse.» Vid ett par andra liknelser i samma kapitel (Matt. 13) har man använt en annan översättning. När det talas om mannen, som sådde god säd i sin åker, heter det [i 1917 års översättning]: »Med himmelriket är det, såsom när en man sådde god säd i sin åker» (Matt. 13:24). Denna senare översättning har man tillämpat även i liknelserna om köpmannen som sökte efter goda pärlor (13:45) och om noten som kastades i havet (13:47). Det är en översättning som mycket väl kan användas, men den bör tillämpas även i liknelserna om surdegen och senapskornet. I annat fall borde man i samtliga fall använda uttrycket »Himmelriket är likt...». Himmelriket är likt en köpman, en not, en såningsman o.s.v. Det skulle då framgå att liknelsen gäller som en helhet och att det inte är ett enstaka element i liknelsen som liknas vid himmelriket. Som det nu står i vår översättning, ges den vilseledande antydningen att himmelriket självt motsvarar senapskornet eller surdegen, och att himmelriket alltså även är likt ett träd som från en ringa början växer till mäktig storhet. Detta senare får alltför lätt den uttolkningen att kristendomen skall bli den segrande religionen, vilket strider mot vad Nya Testamentet lär. Ty där förkunnas att trohet mot Kristus åtföljs av hat, förföljelse och martyrium. Och detta har visat sig vara sant ända till våra dagar.

(Referent: B. Stenermark.)

Kristus — världens ljus.

Luk. 11:29-36

Av Hugo Odeberg inför Trettondedag jul.

När Jesus säger »Jag är världens ljus» (Joh. 8:12) ligger i det först en stark betoning på orden »Jag är». De orden är uttalade med samma myndighet som när enligt 2 Mos. 3:14 Herren sade till Mose: »Så skall du säga till Israels barn: *Jag är* har sänt mig till er.» Kristus talar här såsom den som kan kalla sig »Jag är», som har det gudomliga namnet »Jag är». Det är den gudomlige, han som är ett med Fadern, det är han, den gudomlige, som är Världens Ljus. Det är således fråga om ett Ljus som är gudomligt och fullkomligt.

Det finns ju många ljus i världen. De flesta av dem har genom tidernas och historiens vittnesbörd visat sig vara endast irrbloss. Och det har varit irrblossen som för varje tid lyst klarast, som förefallit just sin tids människor såsom de stora, klara ljusten. Men deras lystid har varit kort. En efterföljande tid har insett att de varit irrbloss, men så har denna nya tid i sin tur sett upp till sina ljus, vilka inte heller varit annat än nya irrbloss.

När Kristus talar om sig själv som Världens Ljus, då är det inte fråga om ett begränsat ljus, ännu mindre om ett irrbloss, utan om själva källan till allt ljus. Det är fråga om det ljus som kan vägleda människan i allt, vara en vägledare för hela hennes varelse. Det är det ljus som ger ljus åt alla andra ljus. Det är det ljus som ger upplysning, inre säkerhet och visshet om det allra viktigaste, människans ursprung, mening och mål. Så heter det i Joh. 1:9 om Honom, att han var det *sanna* Ljuset, det ljus som inte är ett bara begränsat, härlett ljus, utan själva ljusets källa, som ger ljus åt livets källa och centrum i människan. »Hos dig är livets källa, i ditt ljus ser vi ljus.» (Ps. 36:10).

Mänskligheten utan Gud är ju skild från sin Skapare och sitt upphov, skild från Livets källa. Dess »liv» är »död», dess »ljus» är »mörker». Men ljuset, det sanna ljuset, har ju kommit till dem

som vandrar i mörkret. Ljuset är sänt till mörkrets värld. Det sanna ljuset är sänt till världen, till mörkrets värld.

De som nu upplevt detta ljus, de vittnar om det. De vet att det de förut tog för ljus bara var mörker. Därför ligger i synen av Ljuset alltid en sändning, en maning, en obetvinglig kallelse att vittna om ljuset.

För *hela* mänskligheten i alla tider, för varje enskild i varje tid av denna tidsålder, är Kristus Livets Ljus. Han är det i de mörkaste tider och för dem som vandrar i det djupaste mörker. Intet mörker är så djupt att inte Kristus kan lysa in i det, när man tar emot Honom. Och intet folk är ställt utanför det löftet: »Du skall bli min frälsning intill jordens yttersta gräns.» (Jes. 49:6).

Åter och åter hörs i evangelierna märkliga ord av Jesus om att det ljus Han kommer med — att Han själv — skall bli mottaget, där det minst väntas. För det folk som bor i det mörka landet skall ett ljus lysa klart. De vise männen från Österland hade från fjärran sett att något överväldigande trätt in i mänsklighetens historia, att en stjärna tänts i mänsklighetens mörka universum, det universum som denna mänsklighet själv förmörkat för sig. Och den syn de fått drev dem att uppsöka denne konung och att ge Honom sin hyllning. Det var »Jonas tecken», som ingen av dem hört talas om. I »Jonas tecken» anträdde de vandrigen.

Jonas tecken är ett tecken för dem som har sett ljuset en gång och som menar sig ensamma vara i besittning av det. Jonas tecken är för dem ett tecken av mångfaldig men ensartad betydelse. Det är å ena sidan en uppmaning och uppmuntran att vittna om ljuset. Det är missionsmaningen. En härlig uppgift och kallelse gavs åt profeten Jona.

Men Jonas tecken innebär också en varning: det är varnande tecken för dem som vill stänga in sig i sin egen värld och menar sig vara i besittning av det ljus som en gång givits dem. Det är hårda ord som Jesus säger till dem som så gör: »Detta släkte är ett ont släkte. Det begär ett tecken, men det skall inte få något annat tecken än Jonas tecken.» [Luk. 11:29.] I detta fall betyder ju Jonas tecken att de skall få se dem som själva betraktat sig

som dömda till mörkret, ta emot det sanna ljuset, och så bli ett vittne mot dem som skulle varit vittnen om ljuset. Genom att betrakta ljuset som sin egendom och förhäva sig av sin besittning av ljuset, blir de utestängda från ljuset. Så är varningen också uttalad till den kristna församlingen i Efesus: »Tänk därför på varifrån du har fallit, och omvänd dig och gör dina första gärningar. Annars, om du inte omvänder dig, skall jag komma över dig och flytta din ljusstake från dess plats» (Upp. 2:5).

Liksom Kristus säger om sig själv att Han är Världens Ljus, så tillsäger han sina lärjungar att vara världens ljus. De är världens ljus därigenom att de är Kristi egna. Det är alltså Kristus, och endast Han, som i dem är ljuset för världen. Genom honom blir de ljus, blir deras varelse ljus. Paulus uttrycker det sålunda: »Nu lever inte längre jag, utan Kristus lever i mig.»

Det är inte sitt eget ljus de skall sätta på ljusstaken. Det är inte sitt eget ljus som de skall »akta sig för att sätta under ena skäpp». Om de sätter upp sitt eget ljus, då kommer de med nödvändighet att förmörka Kristi ljus inom sig. »När ditt öga är friskt», säger Jesus till dem, »får också hela din kropp ljus.» När ögat är enkelt och endast ser Kristus, ser ljus i Hans ljus, då är hela deras varelse ljus. Den gåvan ger Han. Men med denna gåva följer den varningen: »Men när ögat är sjukt ligger också din kropp i mörker.» Det är: när du ser på dig själv och åter anpassar dig till mörkrets värld (Rom.12:1, 2). Och så kommer åter maningen — och en maning från Jesus är ju alltid en uppmuntran, en tillsägelse, ett evangelium: »Se därför till, att ljuset i dig inte är mörker. Om hela din kropp har ljus och ingen del ligger i mörker, då får den ljus helt och hållet, som när ljuset från en lampa lyser på dig med sitt klara sken.» [Luk. 11:33-36.]

Det innebär också det löftet: »Jag kommer att ta min boning i er.» »Jag är med er alla dagar intill tidens slut.» [Joh. 14:23. Matt. 28:20.]

Tolvåringen i templet.

Av Hugo Odeberg

[Luk. 2:42-52]

inför Första söndagen efter Trettondagen.

Berättelsen om Jesus vid tolv års ålder i templet har liksom så många andra av evangeliets berättelser avsikten att visa, hur Jesus just genom att i varje avseende motsvara det skenbart tillfälliga jordelivets skenbart rent yttre krav förverkligar sin universella bestämelse och utför sin i mänsklighetens historia genomgripande och enastående uppgift.

Med tretton års ålder blev ett judiskt barn av fromma föräldrar betraktat som en »son av Läran», d.v.s. som myndigt att iaktta den gudomliga Lärans föreskrifter och därmed även skyldigt att göra det.

Nu visade det sig emellertid att Jesus redan på det förberedande tolvårsstadiet insåg vad Hans särskilda ställning innebar. Om den Heliga Skrift kunde Han redan framställa frågor och ge svar rörande dess innebörd. Och han kände sin sändning: »Visste ni inte att jag måste ägna mig åt det som tillhör min Fader?» Så talar Han som skall uttyda Skrifterna, uppfylla dem, utföra det gudomliga rådslutet i världen.

De skriftlärdas på Jesu tid hade som sin uppgift att uttyda de Heliga Skrifterna. Deras ämbete hade kommit till och hölls vid makt på grund av ett behov hos allvarligt sinnade människor, sådana som ville göra det som var rätt, det som var Guds vilja, och därigenom förverkliga ett rätt liv, det »eviga livet». Ivrigast bland dem var fariséerna. Och i de Heliga Skrifterna menade de sig ha Guds eget ord givet och därmed kunskapen om Guds vilja nedlagd. Jesus betygar själv enligt Joh. 5:39 att de forskade i Skrifterna, därför att de trodde att de hade evigt liv i dem. Men de som skulle uttolka Skrifterna — det höll man strängt på — fick inte tolka dem efter sina egna infall, komma med sin »egen lära». Sättet att tolka Skrifterna och den rätta tydningen skulle man ha tagit emot av en rätt lärare, så att den rätta skrifttolkningen

sålunda tänktes ha fortplantats från generation till generation av lärare ända från Mose, som själv först fick ta emot Läran från Sinai. Var och en som framträdde och tolkade Skriften skulle alltså kunna hänvisa till någon eller några rätta lärare av vilka han blivit undervisad, i vilkas skola han gått.

Även Jesus hänvisade till Skrifterna och uttydde dem (Luk. 24:27, 45, Matt. 5:17 ff., Joh. 10:35). Men han hänvisade inte till någon föregående rätt lärare utan talade alltid utifrån sig själv, och det med »auktoritet»: »Jag säger er.» Det var för dem som hörde honom liktydigt med att han talade inte bara som en som såsom en enskild läsare av Skriften vågar sig på en egen tydning, utan med en myndighet som annars bara Skriftens eget »Jag» har, då det heter: »Jag, Herren, säger dig.»

Jesus betygar att så verkligen är förhållandet, och det gör han med dessa ord: »MIN lära är inte min, utan Hans som har sänt mig.» [Joh. 7:16.] Han talade inte av sig själv utan verkliggen av honom som är Skriftens »Jag». Det är Herrens egen myndighet, med vilken Han talar, därför att Han inte är något eget, från Herren skilt, utan ett med Fadern. Så är det också i helgedomen. Han kan tala som helgedomens Herre. (Luk. 2:49.)

Därför kan Han försäkra att den som verkligen vill göra Guds vilja kommer att förstå och uppleva att Kristi lära är av Gud. Han kommer att känna igen Kristus i Skriften, och han kommer att förstå Skriften genom mötet med Kristus. (2 Kor. 3:14-17.)

Liksom Kristus själv inte talar av sig själv utan endast uppenbarar vad Fadern talar, så gav Han också sina vittnen i uppdrag att inte tala av sig själva. De har inte att komma med sin egen lära utan endast att framlägga vad Han givit dem. »Vi predikar inte oss själva», säger aposteln Paulus, »utan Jesus Kristus som Herren.» [2 Kor. 4:5.] Till intet annat har de såsom Kristi vittnen bemyndigande: vad Han givit, men också allt vad Han givit och detta i dess helhet. I Hans anda skall de bevara och förmedla. (Joh. 16:13, 14, 15:26, 27, Upp. 3:8.)

»Idag vill jag stanna i ditt hus ...»

[Luk.19:1-10.]

Av Hugo Odeberg

inför Andra söndagen efter Trettondagen.

Jesus bjuder sig som gäst hos Sackéus. Publikanen Sackéus var en, som av de »gudfruktiga» betraktades såsom utanför gudsriket. Själv betraktade han sig på samma sätt. Han tycks ha varit lika övertygad som de som föraktade honom, att han var ställd utanför. Kanhända ansåg han sig också så oföränderligt bunden vid världsligt väsende och tänkesätt att han inte kunde föreställa sig möjligheten att bli en bland »Guds folk», en Kristi lärjunge. Men ändå hade han inom sig en hemlig dragning till något högre. Han längtade därför att få se Kristus och höra honom, men han kunde inte tänka sig möjligheten att få göra detta annat än på avstånd, utifrån, utanför de utvaldas, de gudfruktigas, gemenskap. Han erkänner alltså själv fullt och helt de »rättfärdigas» omdöme om honom: Han är en syndig man, ett världens barn, en »förlorad».

Så bedömde de »rättfärdiga» honom, och så bedömde han sig själv. Men hur bedömde Jesus honom? Förvisso säger inte Jesus att han är en förträfflig man och att ingenting fattas honom, att han inte vidare behöver bekymra sig om sitt liv utan bara fortsätta att leva som han blivit van. Men Jesus säger till honom: »Skynda dig ner, ty i dag måste jag komma och stanna i ditt hus.» Vad Jesus gör är alltså först och främst, att han tar Sackéus in i gemenskapen med sig. Jesus säger att han vill komma till Sackéus, vara hans gäst, sitta till bords med honom sådan han var. Inte därför att Jesus ville säga honom att han hade all den rättfärdighet han behövde eller allt det liv som var honom förunnat.

Vad Jesus Kristus gjorde var att han **handlade** annorlunda mot Sackéus än de rättfärdiga gjorde. Just när Sackéus var borta från sitt verkliga liv, sitt gudsbeläte, gick Jesus till honom och satte sig till bords med honom. Och sedan **skedde** något med Sackéus.

Relief åt denna berättelse ges av berättelsen i Lukas evangelium 14:1-13, där det skildras hur Jesus gästade en »rättfärdig» man, en av de förnämsta bland fariséerna, och vad som skedde hos och med denne man.

Skillnaden mellan det som skedde med Sackéus, den för det högre livet »förlorade», och det som skedde med den framstående rättfärdige, som menade sig leva helt för det andliga, har här avgörande betydelse.

Ty vad skedde? Med Sackéus, den »förlorade», skedde verkligen något. Hans häpnad över att Kristus ville gästa honom, den helt ovärdige, övergick till det för honom ännu större undret, att han fick det nya livet, det som han själv ansett sig obotligt utestängd från. Han fick från Jesus Kristus själv höra de mäktiga, allt omskapande orden: »I dag har frälsning» — det gudomliga livets salighet — »kommit till denna familj.» Det var något helt nytt, som trädde in i Sackéus' liv, en ny födelse.

Med den framstående rättfärdige skedde däremot inte något nytt. Han fick inte något nytt liv. Skedde överhuvudtaget något med honom, så var det väl detta: han hårdnade ännu mera emot Kristus, blev ännu mer förblindad, ännu säkrare på sig själv än förut. Och säker på sig själv, blev han inte bara oförmögen att i Kristus igenkänna den gudasände, den gudomliga kärleken, det gudomliga livet självt, utan han avvisade honom med högmod och förakt.

Men Sackéus, som fick frälsningens ord och verklighet, han som visste med sig att han ingenting var, att han var helt ovärdig, han kände med dessa ord och denna verklighet igen Kristus, han hörde hans röst, han såg att här det gudomliga mötte honom. Och förkrossad och salig tog han emot den obegripliga gåva som den Gudomlige fritt skänkte honom. Och så blev han upptagen som en »Abrahams son», en som fått rättighet att barnsligt vara ett Guds barn. »Åt dem som tog emot honom gav han rätt att bli Guds barn, åt dem som tror på Hans namn.» (Joh. 1: 12.)

Den »rättfärdige» som menade sig redan vara Abrahams barn, kunde inte bli det. De som menade sig redan vara Guds barn, de

kunde inte bli det. De förhärdade sig mot anden hos honom som Gud sânt. Så säger han till dem enligt Johannesevangeliets berättelse: »Vore Gud er Fader, skulle ni älska mig, eftersom jag har utgått från Gud och kommer från honom. Jag har inte kommit av mig själv, utan Han har sânt mig. Varför förstår ni inte vad jag säger? Därför att ni inte kan lyssna till mitt ord.» [Joh. 8:42 f.]

Men hos Sackéus tändes det gudomliga livet i och med att han tog emot Kristus som sin gäst. Kristus var det som gav honom det nya livet för intet, och han såg detta, men han såg då också Kristus och hörde hans röst. Och av det liv som skänktes honom sprang också livets frukter fram.

Så betyder i vårt Nya Testamente också en annan människa, en som också en gång såg sig själv såsom »förlorad», men som också såg Kristus, och han betyder det såsom något som gäller för alla som fått vara med om detsamma; så säger han, Paulus: »Av nåden» — som en gudomlig gåva — »är ni frälsta genom tron» — genom att ni såg och tog emot Kristus — »inte av er själva, Guds gåva är det.» Och genom denna gåva säger han sedan att Gud bereder goda gärningar, goda frukter, genom den nya skapelse, som då skett: »Ty hans verk är vi, skapade i Kristus Jesus till goda gärningar, som Gud har förberett, så att vi skall vandra i dem.» [Ef. 2:8, 10.]

Och om skapelsen i Kristus Jesus säger han på annat sätt, beskrivande samma sak: »Om någon är i Kristus är han en ny skapelse. Det gamla är förbi, se, det nya har kommit.» (2 Kor. 5:17.) Och om den nya skapelsen, det nya livets, Andens frukt säger han: »Andens frukt är kärlek, glädje, frid, tålmod, vänlighet, godhet, trohet, mildhet och självbehärskning.» (Gal. 5:22).

Till sin församling som utestängt Honom sänder Kristus också de orden: »Se, jag står vid dörren och klappar på. Om någon hör min röst och öppnar dörren, skall jag gå in till honom och hålla måltid med honom och han med mig.» (Upp. 3:20).

Om översättningsarbete

Av Hugo Odeberg.

(Samtal i Erevna 10.11. 1956.)

Att översätta från ett språk till ett annat är alltid en svår uppgift. Alldeles särskilt gäller detta vid bibelöversättning. Det ser vi av historien.

Man får ju inte bara gå ut ifrån vad som står. Som en jämförelse kan vi ju tänka på hur en kria i skolan översätts. Man översätter då orden och meningarna, precis som de står utan att tänka på några andra omständigheter. Så får man inte gå tillväga vid översättning av Bibeln. Vi har t.ex. en sådan sak som skillnaden mellan poesi och prosa. Poesi bör översättas poetiskt. Om ett avsnitt är skrivet med en viss rytm, kan man inte bara översätta orden utan måste också försöka få med rytmen. En annan sak är stilen i originalet, vilken också bör komma fram i en översättning. Man bör också ta i betraktande i vilket ändamål en bestämd skrift har kommit till, vilken uppgift den själv säger sig ha. Vi kan t.ex. ta breven i Nya Testamentet. Om dessa skall översättas, får de inte översättas som en samling ord, förbundna till satser efter tillfällighetens lagar. De människor som skrev dem visste sig vara inspirerade av Gud. Gud hade tagit dem avsidet för att de skulle skriva dessa brev som skulle bevaras från släkte till släkte för att föreläsas vid gudstjänsten. Detta är en sak av största betydelse vid översättningen.

När vår nuvarande bibelöversättning kom till, hade man som norm den kritik som kommit från olika håll, bl.a. inom skolvärlden. Den gamla översättningen hade kritiserats, och man menade att Bibeln borde kunna läsas och förstås på samma omedelbara sätt som om man läste ett stycke ur t.ex. Selma Lagerlöfs arbeten. Mot en sådan bakgrund tillkom vår parafraserade översättning, som är avsedd att kunna läsas ungefär som en roman. Alla svårigheter är borta.

Men då det är fråga om den heliga Skrift, som skall läsas sakta, upprepade gånger, gäller helt andra principer. Då bör man

eftersträva likhet med originalet, en pregnant stil. De svårförstådda ställena bör få stå kvar som de är. De fastnar i minnet just genom sin svårförståddhet, och detta gör att man sedan ofta går tillbaka till dem och tänker på dem. Man kan t.ex. läsa Romarbrevets tolfte kapitel och jämföra grundtexten med vår parafraserande översättning. Psaltaren är ett annat exempel.

De gamla översättningar, Luthers och de äldre svenska, är mycket bättre i detta avseende. De är gjorda i medvetande om att det är människors böner, som en gång tillsammans med änglasånger skall nå fram till den himmelska tronen. Vid dessa äldre översättningar frågade man inte bara efter tid och rum och vilken människa som författat en bibilisk skrift, utan man tog i betraktande att det är helig Skrift. Det har aldrig lyckats att verkligen översätta Nya Testamentets grundtext till ett annat språk. Det är något som vi måste betänka. Det är också värt att observera att Luther inte översatte Bibeln till sin tids tyska språk utan att han skapade något nytt. Genom hans översättning pånyttföddes det tyska språket. En liknande påverkan rönt det svenska språket genom Olaus Petri översättning. Därför går det inte att översätta Bibeln till svenska av dags dato, även om vårt moderna svenska språk delvis har formats av Bibeln. På samma sätt blev en gång latinet i viss mån ett annat språk genom att kyrkan tog det i sin tjänst. Även om man vet meningen av ett ställe, är det ändå svårt att översätta det. Så har jag i minst tio år dagligen funderat över hur vers 20 i Romarbrevets första kapitel skall översättas. Det talas där om det osynliga i Guds väsen. Men ingen av de svenska översättningar tycks verkligen återge den grekiska textens innehåll.

(Referent: Nils Andersson.)

LITTERATUR.

Den bibliska tidshistorien, inte minst studiet av Nya testamentets omvärld, drar allt mer till sig intresset. Som komplement till svenskspråkiga populära men på vetenskaplig forskning grundade framställningar kan nämnas ett par för enklare undervisningsändamål avsedda och trots sin detaljrikedom tämligen tillförlitliga tyskspråkiga arbeten, som utges på Fr. Reinhardts förlag i Basel, nämligen A. van Deursen, *Biblisches Bildwörterbuch* (Leinenbd Fr 9.90) och A. Meier, *Die Umwelt Jesu und seiner Apostel* (Leinbd Fr 7.30).

Mer pretentiös men avsevärt dyrare är holländaren L. H. Grollenbergs bibelatlas, som även kommit respektive inom kort väntas utkomma i fransk, engelsk och tysk bearbetning (166 sid., 408 ill., 35 kartor — cirka 50 kr.).

I detta sammanhang kan måhända omnämnas ett hjälpmedel för den som vill orientera sig inom den rikhaltiga bokfloran om »det Heliga landet». Jag åsyftar den stort upplagda internationella bibliografin *Die Palästina-Literatur*, för vilken P. Thomsen står som huvudredaktör. Hittills har behandlats åren 1878-94 och 1935-39. Tydligt är det meningen att närmast skall följa tiden 1940-1957, varefter man kompletterar bakåt och följer de löpande årens utgivning framåt.

Brills förlag i Leiden utger sedan några år tillbaka en samling häften, närmast avsedda för den akademiska undervisningen och av högst varierande innehåll men med den gemensamma samlingstiteln *Textus minores*. Priserna varierar men håller sig i genomsnitt omkring två à tre kronor i svenskt mynt. Nummer I i serien är en samling tidiga förteckningar över Nya testamentets böcker, s.k. kanonlistor. Nummer II innehåller en bekväm sammanställning av sådana antika hedniska texter från de fyra första århundradena, där de kristna på ett eller annat sätt nämns. Nr VII är ett litet representativt urval grekiska papyrustexter — till jämförelse med Nya testamentets språk. Nr XVII ett antal huvudsakligen hebreiska inskrifter från Palestina.

(R. Qwarnström)

Innehåll.

H. Odeberg, Den nya tidsåldern, som <i>inte</i> kommit.....	sid. 19
» Kristus — världens ljus	» 21
» Tolvåringen i templet	» 24
» »Idag vill jag stanna i ditt hus...»	» 26
» Om översättningsarbete	» 29
R. Qwarnström, Litteratur	» 31

—————

EREVNA: Utgivare: H. Odeberg, Lund. Ekonom: Rektor Viktor Rydqvist, Eslöv. Redaktion: H. Odeberg, V. Rydqvist och E. Starfelt. Red.-omb.: Karl Magnus Svensson, Samrealskolan, Askersund. Red:s adr.: S:t Månsgr. 6 a, Lund. Tel. Lund 14760. Distr. och Exp.sekr.: Per Ekström, Västergatan 2, Lund. Tel.: Lund 16959. Postgirokonto 27 11 04, Erevna, Lund.

Pren.-avg. 5:- kr.

Med detta nummer följer som bilaga ett inbetalningskort.